6. MWANZO – Sura ya Tano

"Kitabu cha Uzao wa Adamu"

SURA YA TANO VIFO KUTAWALA

Paulo aliandika kwamba "kifo kilitawala tangu Adamu hadi wakati wa Musa" (Warumi. 5:14). Ukweli huu unasisitizwa katika sura iliyo mbele yetu kwa kuwa kauli "naye akafa" imetokea mara nane. Suala la kifo linatumiwa na Paulo kutoa msingi wa mafundisho ya Upatanisho. Kwa hiyo, vifo vya wanadamu sasa vinaonyeshwa kwa kufuata uzao wa Adamu kupitia Sethi hadi wakati wa Nuhu.

Tofauti na ile ya ukoo wa Kaini iliyoandikwa katika Mwanzo 4, hii ina maelezo kamili ya umri na vifo, ili mpangilio wa matukio wa Biblia uweze kuthibitishwa. Maelezo haya yametolewa kwa sababu hii ni mistari ya ahadi, inaonyesha tumaini katika siku zijazo.

Mwanadamu Mwenye Uhai: KUTOKA ADAMU HADI NUHU — Sura. 5:1-32

Uzao wa Adamu unafuatiliwa
kuanzia Sethi hadi wakati wa Nuhu, na umri wao umeorodheshwa.

Adamu wa Mavumbini — mstari. 1-5 *Baada ya hija ya zaidi ya miaka mia tisa, Adamu anakufa na kurudi mavumbini alikotoka, kutokana na amri ya Mungu juu yake kwa ajili ya uasi wake huko Edeni.*

MSTARI 1
"Hiki ni kitabu cha vizazi" — Hii ni nyongeza kwa majina ya jumla ya Mwanzo kuhusiana na "vizazi". Usemi huo unaonekana tena kuhusiana na kumbukumbu za Adamu wa pili. (Mathayo. 1:1).

"Adamu" — Tazama maelezo ya Sura. 1:26. Jina lake linatangaza asili yake ya kidunia na hatima yake (Mwanzo. 3:19). Linaashiria *dunia nyekundu*. Paulo anasema: "Mtu wa kwanza anayetoka katika nchi, ni wa udongo" (1 Wakorintho. 15:47). Mungu alimpa mwanadamu jina la Adamu, ingawa Adamu aliwapa wanyama majina. Mungu alimjua Adamu vizuri zaidi kuliko Adamu alivyojijua mwenyewe, kwani jina la Adamu mwenyewe lilikuwa *Ish* (Mwanzo. 2:23). Yeremia anasema: "Njia ya mwanadamu haimo katika nafsi yake; kuelekeza hatua zake si katika uwezo wa mwanadamu" (Yeremia. 10:23). Hivyo ndivyo ilivyokuwa kwa mwanadamu kabla ya Anguko na vilevile baada yake; kwani iwe katika hali yake "nzuri sana", au katika hali yake ya sasa "mbaya", anahitaji msaada wa Mungu kupitia Neno ili kutembea sawasawa na mapenzi yake. Viumbe walioumbwa kwa mavumbi hawana nuru "ya ndani", na lazima watafute hiyo kutoka juu (Yakobo 1:17).

"Siku ile Mungu alipomuumba mwanadamu, alimfanya kwa mfano wa Mungu " — Mwanadamu hutofautiana na kiumbe wa chini kwa kuwa ameumbwa kwa "mfano wa Mungu"; yaani, akiwa na uwezo uliofichwa wa kukuza mawazo, imani, dhamiri, na Utauwa. Hii haitokani na asili yake, bali na akili yake, ambayo, hata hivyo, lazima ichochewe na Neno la Mungu ili kufanya hivyo. Hivyo, Paulo anaonyesha hamu yake ya kufuata "sheria ya akili yake" inayoamilishwa na sheria ya kimungu iliyoingizwa ndani yake (Warumi. 7:22-23).

MSTARI 2
"Aliwaumba mwanamume na mwanamke; akawabariki, akawaita jina lao Adamu, siku ile walipoumbwa" — liwaumba mwanamume na mwanamke kama kitu kimoja, wakiunganishwa pamoja kwa kweli na pia kwa jina. Kwa hiyo, Hawa anaeleweka kwa jina la mumewe. Ulimwengu wa kisasa umepotoka kutoka katika dhana hii ya ndoa. Uzinzi umechukua nafasi ya umoja wa asili, huku katika kutekeleza madai ya ukombozi wa wanawake, baadhi ya wanawake walioolewa wakitaka kujulikana kwa majina yao ya ukoo.

MSTARI 3
"Adamu akaishi miaka mia moja na thelathini, akazaa mwana kwa sura yake, kwa mfano wake. " — Anayerejelewa hapa ni Sethi, lakini hakuwa mwana wa kwanza kuzaliwa kwa Adamu na Hawa, kwani Kaini na Abeli walikuwepo kabla yake. Kwa kweli, wana na binti wengine walizaliwa kwao (mstari wa 4), kwa hiyo sura hii si kumbukumbu kamili ya uzao, bali inafuatilia tu ukoo mkuu wa Nuhu. Sethi alikuwa katika "sura na mfano wa Adamu", ilhali Adamu alikuwa katika "sura na mfano wa Mungu". Mfano una uhusiano na uwezo, ilhali mfano unahusiana na umbo (tazama maelezo Mwanzo. 1:26). "Mfano" wa asili wa mwanadamu na Elohim ulikuwa umeharibiwa na dhambi, na kupitia dhambi kulikuja kifo cha kimwili (Warumi. 5:12). Sura hii, ikiwa na msisitizo wake juu ya vifo, inaonesha matokeo. Tazama *Elpis Israeli* Uk. 38-39.

"Akamwita jina lake Sethi" — Kulingana na maneno ya Hawa, jina la Sethi linamaanisha *"seti", "mteule"* au *"aliyewekwa".* Sethi alichukua nafasi iliyokuwa ikishikiliwa na Habili hapo awali, na hivyo jina lake lilikuwa linaelezea rehema ya Mungu. Sethi aliendeleza kanuni za imani na matumaini ambayo yalipotoshwa na kuharibiwa na wazao wa Kaini, zilizoletwa kwetu katika sura iliyotangulia. Sethi alianza nasaba ya waabudu wa kweli. Ndani yake ilionyeshwa kwamba Uchamungu uliwezekana miongoni mwa wanadamu.

MSTARI 4
"Siku za Adamu baada ya kumzaa Sethi zilikuwa miaka mia nane" — Kwa ujumla, Adamu aliishi miaka 930. Aliishi hadi kuzaliwa kwa Lameki katika ukoo wa Sethi, na pia kushuhudia kuporomoka kwa kutisha kwa viwango vya maadili vilivyoanzishwa na wazao wake katika ukoo wa Kaini. Kwa masikitiko, Adamu aliweza kutafakari matokeo ya kusikitisha ya dhambi alipoona matunda yake katika kufuata kwa ubinafsi kama wa Lameki (Mwanzo. 4).

"Naye akazaa watoto wa kiume na mabinti" — Wana na binti wengine wengi walizaliwa kwa Adamu na Hawa pamoja na wale waliopewa majina, na kutoka kwa Kaini na wengine walipata wake zao. Kwa hiyo, uteuzi wa Sethi kuchukua nafasi ya Abeli unamaanisha zaidi ya kuzaliwa tu kwa mwana; uliwakilisha uteuzi wa mwana huyu katika nafasi ya upendeleo kama "mzaliwa wa kwanza" halali pamoja na ofisi yake ya ukuhani na uongozi ndani ya familia ya Adamu. Bila shaka watu wa Kaini, waliofukuzwa kutoka kwa uwepo wa Yahweh, na kiti cha ibada, hawangetambua uteuzi au upendeleo wa Sethi, kama vile wenzao leo wasivyotambua hadhi ya Kristo aliyefufuka.

MSTARI 5
"Siku zote alizoishi Adamu zilikuwa miaka mia tisa na thelathini; akafa" — Adamu hakumaliza milenia; hata Methusela alishindwa kufanya hivyo tofauti na tumaini lililowekwa mbele ya waaminifu ambao watazidi kipindi hicho cha wakati (Ufunuo. 20:6). Lazima ilikuwa wakati wa kusisimua kwa jamii ya wanadamu wakati mzazi wake Adamu, hatimaye alipokufa, na amri ya Mungu (Mwanzo. 3:19) ilionekana wazi katika kifo chake. Kauli kali, *naye akafa* imejitokeza kwa namna ya kuchosha katika sura hii yote (mstari wa 5, 8, 11, 14, 17)., 20,27,31), akisisitiza kukata tamaa kwa mwili licha ya maisha marefu aliyoishi na watu kabla ya gharika. Bila shaka mwisho huohuo unamsubiri hata Methusela, ili kauli inayojirudia aliyokufa iwe mada kuu ya maisha yanayohusiana na mwili.

Sethi Mteule — mstari wa 6-8

MSTARI 6
"Sethi akaishi miaka mia moja na tano, akamzaa Enoshi. " — Maoni yaliyotolewa kuhusu Adamu (mstari wa 3) yanamhusu pia Sethi. Bila shaka alizaa watoto wa kiume na mabinti wengine ambao hawajatajwa, kwani ukoo unaendelea kupitia Enoshi..

MSTARI 7
"Sethi akaishi baada ya kumzaa Enoshi miaka mia nane na saba, akazaa wana, waume na wake" — Na hivyo ukoo wa Abeli uliendelezwa katika uzao wa Sethi.

MSTARI 8
"Siku zote za Sethi ni miaka kenda na kumi na miwili, akafa"

Aliishi zaidi ya Adamu baba yake kwa zaidi ya karne moja.

Enos, mtu dhaifu mstari wa 9-11

MSTARI 9
"Enoshi akaishi miaka tisini, akamzaa Kenani" Enoshi anaashiria *mtu dhaifu, anayekufa.* Jina lake linamaanisha kuzorota kwa hali ya kiroho ya wazao wa Adamu wakati wa maisha yake.

MSTARI 10
"Enoshi akaishi baada ya kumzaa Kenani miaka mia nane na kumi na tano, akazaa wana, waume na wake.
Tazama maoni kuhusu jina la Kenani hapa chini.

MSTARI 11
"Siku zote za Enoshi ni miaka mia kenda na mitano, akafa"
Alikufa mwaka 1140 KK, na kabla ya kifo chake, kulitokea kushuka kwa kasi na kuwa dhahiri kwa hali ya maadili ya wana wa Mungu.

Kenani Mnufaikaji mstari wa 12-14

MSTARI 12
"Kenani akaishi miaka sabini, akamzaa Mahalaleli" Kwamba Enoshi angemchagulia jina la Kenani kwa ajili ya mwanawe inaonyesha mdororo wa kiroho uliokuwa miongoni mwa wazao wa Sethi.

Jina Kenani linaashiria mnufaikaji, na kutokana na hili inapendekezwa kwamba ubinafsi ulikuwa unaanza kudhihirika ndani ya kanisa la Mungu. "Njia ya Kaini" ilikuwa ikifuatwa na mbegu ya mwanamke.

Hakuna hata mmoja wa wazao wa Adamu aliyeishi miaka elfu moja.

Haiba za Agano la Kale

Ada: Kuonesha Uvumilivu
Ada ndiye mwanamke wa kwanza kutajwa katika Biblia baada ya Hawa. Anatajwa katika muktadha usio wa kawaida: "Lameki alijitwalia wake wawili; jina la mmoja aliitwa Ada, na jina la mwingine Sila" (Mwanzo. 4:19). Lameki alikuwa wa saba kutoka kwa Adamu katika ukoo wa Kaini; ilhali Henoko alikuwa wa saba kutoka kwa Adamu katika ukoo wa Sethi (Yuda 14). Kwa hiyo, wanawakilisha wale ambao wangekuwa wakiishi katika milenia ya saba tangu Uumbaji: kizazi cha usiku wa kurudi kwa Kristo. Henoko alipaza sauti yake kupinga na kuonya (tazama Yuda 5). Lameki alipaza sauti yake kwa kujisifu kwa ukatili dhidi ya maadui zake (Mwanzo. 4:23-24).

Ilikuwa ni zama za uhuru, kwani ndoa ya wake wengi ilifungwa kwa mara ya kwanza, na, inaonekana, ilianzishwa na Lameki. Jina la Ada linamaanisha *Mrembo, Mzuri, Mzuri*. Alimpa Lameki uzuri, huku mke wake mwingine akimfariji. Alikuwa na wana wawili: Yabali na Yubali. Wa kwanza alijitoa kwa faida (ng'ombe); wa pili kwa raha (muziki). Kwa hiyo, upande huu wa familia ya Lameki ulichangia uhuru, faida na raha ya jamii iliyokuwa ikielekea kwenye mgogoro wa Gharika. Ada anaonekana kuridhika sana na hadhi yake maishani. Alisikiliza *Wimbo wa Lameki wa Upanga* (Mwanzo. 4:23-24) bila kujaribu kumshawishi mumewe aache kujisifu, ukatili, kujitetea na hamu ya kulipiza kisasi kama inavyoonyeshwa humo. Aliridhika na fungu lake; alijifanya mkarimu kwa mumewe na wengine; na aliridhika kupamba nyumba kulingana na kuridhika kwake, kama walivyo mabinti zake wengi leo. Hata hivyo, uzuri wake ulififia, na wazao wake waliangamia katika Gharika.
Mahalaleli: mtu anayesifu – mstari wa15-17

MSTARI 15
"Mahalaleli akaishi miaka sitini na tano, akamzaa Yaredi" — Jina lake linamaanisha *Sifa ya El, kutoka halali, hadi sifa*. Labda alianzisha aina fulani ya mageuzi, akiwataka wana wa Mungu wamsifu Mungu wao. Ikiwa ndivyo, ni wazi mageuzi hayo yalikuwa ya muda mfupi, kwani jina la mwanawe linamaanisha kupungua.

Yaredi: mwenye anguko — mstari wa 18-20

MSTARI 18

"Yaredi akaishi miaka mia na sitini na mbili, akamzaa Henoko" — Jina Yaredi linamaanisha *Anguko.* Ni wazi kwamba kuanguka kiroho kuliashiria siku yake. Hili linadokezwa, si tu kwa maana ya jina lake, bali na maoni ya Yuda ambaye alifupisha hali katika Eklesia kabla ya Gharika. Aliandika: "Ole wao! Kwa maana wamefuata njia ya Kaini ... Hawa ni madoa katika karamu zenu za upendo, wakila pamoja nanyi, wakijilisha bila hofu, n.k." "Na Henoko, wa saba tangu Adamu, naye alitabiri juu ya hawa, akisema, Tazama, Bwana anakuja na watakatifu wake elfu kumi, ili kuwahukumu wote, na kuwathibitishia wote wasiomcha Mungu miongoni mwao, kwa ajili ya matendo yao yote ya upotevu waliyoyatenda kwa upotevu, na maneno yao yote magumu ambayo wenye dhambi wasiomcha Mungu wameyanena juu yake." Yuda anataja maneno ya Henoko kama yaliyokuwa na maana katika siku zake, lakini ni wazi, matumizi yao ya msingi yalikuwa siku zilizotangulia Gharika. Wasiomcha Mungu walikuwa wakiongezeka miongoni mwa wana wa Mungu, hivi kwamba kipindi cha Yaredi kiliwekwa alama ya kupungua. Ni wazi Henoko aliona maendeleo ya hali ya uovu ambayo ilikuwa imeanza wakati wa baba yake. Yuda anazungumzia matendo yasiyo ya kimungu, hotuba, wenye dhambi, na baadhi ya kuwa na "nafsi za watu kwa sababu ya faida" (mstari wa 16). Ni wazi kwamba katika ukoo wa Sethi walipatikana wale walioonyesha kupendezwa na "njia ya Kaini," na kwa "majitu" waliojitokeza miongoni mwao, na hivyo wakaamua kuelekea njia ya sasa ya kufikiri na kuishi.

MSTARI 19, 20

"Yaredi akaishi baada ya kumzaa Henoko miaka mia nane, akazaa wana, waume na wake: siku zote za Yaredi ni miaka mia kenda sitini na miwili, akafa" — Hii inafikia mwaka wa 1422 BK, wakati Methusale alipokuwa na umri wa miaka 735; Lameki alikuwa na umri wa miaka 548; Nuhu alikuwa na umri wa miaka 366..

MSTARI 21

"Henoko akaishi miaka sitini na mitano, akamzaa Methusela" — Jina la Henoko linamaanisha *aliyejizatiti* au mwalimu, na alithibitika kuwa hivyo. "Alichukuliwa" kabla ya kifo cha Sethi, na muda mrefu kabla ya kifo cha baba yake mwenyewe, na inaonekana aliona wimbi kubwa la uovu tangu wakati wa Enoshi na kuendelea (Yuda 14-16), wakati wana wa Mungu "walipokuwa na sura za wanadamu katika kustaajabu." Henoko alitembea kwa imani (Waebrania. 11:5), si kwa kuona (2 Wakorintho. 5:7, 9), na Mungu alimfunulia kusudi lake (Zaburi. 25:14). "Alimwamini" Mungu (Waebrania. 11:6): aliamini katika hukumu iliyokuwa ikikaribia, kubadilishwa kwake mwenyewe, kuja kwa Kristo (mbegu ya mwanamke), na kuanzishwa kwa utawala wa Mungu duniani (Yuda 14-17). Kwa kuwa alikuwa wa saba kutoka kwa Adamu (Yuda 14), alikuwa wa wakati mmoja na Lameki, na kwa hivyo aliona ukuaji wa kijeshi, raha, faida, uhuru, harakati za ukombozi wa wanawake, na kadhalika. Lakini mbaya zaidi, aliona kuiga maovu hayo, kwa upande wa wana wa Mungu. Licha ya mfano wao mbaya, alijitoa kwa mapenzi ya Mungu.

Jina la Methusela linamaanisha atakapokufa litatumwa. Methusela alikufa katika mwaka wa Gharika, hivyo alitimiza jina lake la unabii. Je, ilikuwa kwa bahati mbaya kwamba hili lilitokea? La hasha. Yuda anamsimulia Henoko kama nabii ambaye sauti yake ilipaazwa katika kuonya dhidi ya kizazi hicho kwa sababu ya hukumu ya Mungu iliyokuwa ikikaribia. Ni wazi alijua kwamba kulikuwa na wakati uliowekwa wa hili kutokea, na kupitia ufunuo wa Mungu alimwita mwanawe ipasavyo. Sio tu kwamba aliona ukuaji wa uhuru, wa nguvu za kibiashara na kisiasa pamoja na vurugu zisizo na huruma kupitia ushawishi wa kama Lameki katika ukoo wa Kaini, lakini pia aliishi katika kipindi cha "wakati uliowekwa" wa hukumu. Kwa hiyo, nyakati hizo zilifanana na zile za leo, zikihalalisha unabii wa Bwana kwamba "kama ilivyokuwa siku za Nuhu, ndivyo itakavyokuwa katika siku za Mwana wa Adamu" (Luka 17:26).

MSTARI 22

"Henoko akaenda pamoja na Mungu baada ya kumzaa Methusela miaka mia tatu, akazaa wana, waume na wake" — Henoko alijiweka tayari kutembea na Mungu. Kiebrania *Yithhalak* katika wakati wa *hithpael* inaashiria kile mtu anachofanya kwa ajili yake mwenyewe. Henoko alijitolea kwa azimio la kutembea katika njia inayolingana na imani yake; na katika kutekeleza hili, alimpendeza Mungu (Waebrania. 11:5. Mwanzo. 6:9; Mika 6:8). Hivyo, alikuwa na ushirika na Mungu. Mungu ni nuru (1 Yohana 1:5), hivyo Henoko alitembea katika nuru; Mungu ni upendo (1 Yohana 4:16), hivyo Henoko alitembea katika upendo; Mungu ni kweli (1 Yohana 5:20), hivyo Henoko alitembea katika kweli; Mungu ni uzima (1 Yohana 5:11), hivyo Henoko alitembea katika njia ya uzima.

MSTARI 23

"Siku zote za Henoko ni miaka mia tatu na sitini na tano" — Kama Jua la Haki Linavyong'aa (Malaki 4:2), alikamilisha mwendo wake: mwaka wa unabii wa jua. Matukio mawili muhimu lakini tofauti yalitokea katika kipindi

hiki, ndani ya miaka sitini ya kila mmoja. Katika mwaka wa 930 KK, Adamu, baba wa jamii ya wanadamu, alikufa; na katika mwaka wa 987 KK, Henoko "alihamishwa ili asione kifo". Kifo cha mtu mashuhuri kama Adamu lazima kilisababisha hisia, na kingeunganisha matawi yote mawili ya jamii ya wanadamu (wana wa Mungu na wana wa Kaini) katika maombolezo ya pamoja. Tukio hilo lilisisitiza vifo vya jamii ya wanadamu, na hakika lingewakumbusha wengi matukio ya Edeni ambayo yalifanya kifo kisiepukike kwa jamii ya wanadamu. Muda mfupi baadaye, Henoko aliyejitolea "alihamishwa ili asione kifo". Hii pia ilisababisha hisia, kwani, ingawa utafutaji ulifanywa kwake, hangeweza kupatikana. Hivyo, ikiwa Adamu aliwakilisha vifo na kifo, Henoko aliwakilisha wokovu na uzima. Kifo cha yule wa kwanza na kuhamishwa kwa yule wa mwisho kulileta wasiwasi mbele ya wanadamu, chaguo lililowekwa mbele yao: Kifo au Uzima.

MSTARI 24
"Henoko akaenda pamoja na Mungu" — Hili linarudiwa kwa msisitizo. Pia, linashuhudia kwamba mwenendo wake ulikuwa thabiti; hakupotoka kutoka kwenye njia ya haki.

"Na hakuwa" — Paulo anapunguza maneno: "hakupatikana" (waebrania. 11:5), akidokeza kwamba utafutaji ulifanywa kwa ajili yake. Alichukuliwa na Mungu, ili asigunduliwe alama yoyote. Paulo anasema kwamba "alibadilishwa" au "aligeuzwa" (linganisha Waebrania. 7:12 ambapo neno lilelile la Kigiriki limetafsiriwa kama "mabadiliko"). Ni wazi kwamba maana ya kauli hiyo, haipingani na Maandiko yanayofundisha "katika Adamu wote hufa" (1 Wakorintho. 15:22). Enoko amepewa jina la "wa saba kutoka kwa Adamu" (Yuda 14), na kwa hiyo, yeye ni mfano unaofaa wa walio hai wakati wa kuja kwa Bwana. "Watachukuliwa" hadi Kiti cha Hukumu; na (ikiwa watakubaliwa) watatafsiriwa kwamba hawaoni kifo. Kama ilivyo kwa Enoko, kuondolewa kwao kutasababisha mshtuko, na bila shaka kutasababisha utafutaji kufanywa kwa ajili yao na ulimwengu usioamini!
Paulo alifundisha kwamba "kabla ya kuhamishwa kwake (Henoko) alikuwa na ushuhuda huu kwamba alimpendeza Mungu" (Waebrania. 11:5). Ni wazi kwamba Mungu alionyesha waziwazi furaha Yake kwa mwanawe aliyejitolea kabla ya kumhamisha.

Kwa mawazo yetu, muktadha wa Mwanzo 5, pamoja na maoni ya Paulo katika Waebrania 11, huzuia uwezekano wa Henoko kufa kwa njia ya ajabu bila "kuona kifo." Neno "kuona kifo" linamaanisha kufa, kwani, kwa kweli, hakuna mtu "anayeona kifo" kihalisi. Kama Henoko aliuawa tu kwa njia isiyo na maumivu, kama inavyopendekezwa wakati mwingine, hakupata chochote zaidi ya kile ambacho mamilioni ya wengine wamefanya. Lakini kesi yake ilikuwa ya kipekee kama Maandiko yanavyodokeza. Kwa nini simulizi ya Mwanzo 5 inasimamisha kauli "na akafa" katika suala la Henoko? Kifo chake hakingetoa somo kwa watu wa wakati wake; lakini hakika tafsiri yake ilifanya hivyo. Iliigiza tumaini la uzima ambalo lilikuwa limewekwa mbele ya waaminifu tangu mwanzo.

Ni muhimu kwamba Paulo aliwaweka Habili na Henoko kando kando katika jumba lake la kumbukumbu la waaminifu. Wa kwanza alikufa kwa mkono wa muuaji; wa pili alitafsiriwa kwamba hapaswi kuona kifo. Wote wawili walifunikwa na kivuli cha Yahweh; lakini mmoja aliteseka na mwingine akaokolewa. Hii inafundisha kwamba utunzaji wa Mungu au Yahweh huwa na taswira mbalimbali.

Henoko alishuhudia kwa imani, akitazamia utukufu ujao (Yuda 14-16). Aliweka hilo mbele yake kama lengo lake maishani, na hivyo anatoa mfano kwa watu wa wakati wake kufuata.

"Maana Mungu alimtwaa" — Paulo anaelezea hili kama "alimtafsiri." Hii ilimfanya Henoko kuwa shahidi kwa washirika wake wote. Siku moja sauti yake ilisikika, ikipinga uovu uliokuwa ukitawala na kutoa tumaini la Injili; na siku iliyofuata ilikuwa kimya, na mtu huyo alikuwa ameenda. Lakini kumbukumbu yake inabaki kuwa ushuhuda kwa wote hadi leo. Ni msisimko ulioje kukutana na mtu huyo kibinafsi katika Enzi ijayo, kusikia maelezo yake ya hali zilizokuwepo za nyakati zake, na kuona ndani yake ushahidi wa ushindi wa imani.

Methusela: Onyo — mstari wa 25-27

MSTARI 25
"Methusela akaishi miaka mia na themanini na saba, akamzaa Lameki" — Kumbukumbu fupi zaidi inafuatwa na ndefu zaidi. Henoko alimwita mwanawe "Methusela" kwa roho ya unabii kama sehemu ya ushuhuda wake na onyo kwa watu wa wakati wake. Jina hilo ni mchanganyiko wa mkeka, anakufa, na shela, anatuma, au litatumwa, pamoja

maneno mawili yanamaanisha, *Anapokufa, litatumwa*. Ni nini kitatumwa? Hukumu ya Mungu ambayo Henoko alikuwa amewaonya watu wa wakati wake kuihusu. Lakini Methusela aliishi muda mrefu sana hivi kwamba wengi walisahau onyo la Henoko, na ilionekana kwa wengine kwamba hukumu hiyo haitakuja kamwe. Lakini hatimaye alikufa, na katika mwaka huohuo, 1656 KK, Gharika ilizuka juu ya ulimwengu usiotii.

MSTARI 27
"Siku zote za Methusela ni miaka mia kenda na sitini na kenda: naye akafa" — Methusela alikuwa mtu mzee zaidi aliyewahi kuishi. Alikufa akiwa na umri wa miaka 969 baada ya kushindwa kuishi kwa milenia moja, na akafa miezi michache kabla ya Gharika.

Lameki: Aliyepunguzwa — mstari wa 28-31.

MSTARI 28
"Lameki" — Jina lake linamaanisha *Aliyepunguzwa au Mpunguzaji*. Kulikuwa na watu wawili walioitwa Lameki: mmoja katika ukoo wa Kaini, mwingine katika ukoo wa Sethi. Wa kwanza alikuwa "Mpunguzaji", kwa sababu alitumia nguvu zake kupunguza wengine. Wa pili alikuwa "Mpunguzaji", kwa sababu muda wake wa kuishi ulipunguzwa chini ya ule wa watangulizi wake. Lameki aliishi kwa miaka 777. Kama ilivyokuwa kwa mababu zake, kipindi hicho kinaonekana kuwa na umuhimu wa kiroho. Henoko aliishi miaka 365, ikiwakilisha mwaka wa kinabii wa jua; Methusela aliishi miaka 969, akikaribia milenia moja; Lameki aliishi miaka 777, akisisitiza ukamilifu wa agano lililotangazwa na Yahweh; Nuhu alikuwa na umri wa miaka 600 wakati wa Gharika, akisisitiza kwamba kipindi cha mwili (kwa sita ni idadi ya mwili) kilikuwa kimeisha.

"Akaishi miaka mia na themanini na miwili, akamzaa mwana wa kiume" — Sasa umakini unaelekezwa kwa mwana huyu muhimu wa Lameki ambaye anaonekana katika simulizi kama aina ya Kristo.

MSTARI 29
"Akamwita jina lake Nuhu, akinena"— Jina Nuhu maana yake *pumzika.*

"Huyu ndiye atakayetufariji kwa kazi yetu na kwa taabu ya mikono yetu katika nchi aliyoilaani Bwana" — Kauli hii ya Lameki ilitolewa wakati wa kuzaliwa kwa mwanawe, Nuhu. Inaonyesha imani yake katika tumaini la Kimasihi, na iliunda ombi kwamba mwanawe aweze kuthibitisha kuwa Mzao aliyeahidiwa (au, angalau, angeongoza kwenye udhihirisho wa Mzao aliyeahidiwa), ambaye angeponda kichwa cha nguvu ya nyoka, na kurejesha dunia kutoka katika laana.

MSTARI 31
"Siku zote za Lameki ni miaka mia saba na sabini na saba, akafa" — Haki ya Lameki inadokezwa na namba hii; kwani saba ni namba ya Agano. Hivyo, maneno ya Kiebrania ya "saba" na "kiapo" yanahusiana kwa karibu. Lameki aliendelea hadi miaka mitano kabla ya Gharika, na hivyo akashuhudia, na pengine akaunga mkono kazi nyingi za Nuhu, mwanawe. Kisha akafa kwa matumaini.

Nuhu: Amani na Mungu — mstari wa 32

MSTARI 32
"Nuhu alikuwa mwenye miaka mia tano, Nuhu akawazaa Shemu na Hamu na Yafethi" — Jina lake linamaanisha pumziko. Katika simulizi ya Gharika, anamwakilisha Bwana Yesu Kristo. Marejeleo mengine katika Neno yanayohusiana naye yanaonyesha: Nyakati zake zilitabiri migogoro ya mwaka wa 70 BK na ya leo (Isaya. 54:9; Mt. 24: 37-39; Luka 17:26-27). Alishuhudia ongezeko la ubinafsi, uhuru, na ukosefu wa maadili kwa upande wa watu wa wakati wake (Mt. 24:39; Luka 17:27).

Mahubiri yake yalitangaza uvumilivu wa Mungu uliokuwa ukingoja kabla ya kumwagwa kwa hukumu ili kutoa fursa ya toba kwa yeyote ambaye angetafuta wokovu (1 Pet. 3:20).

Alifunua haki ya imani (Waebrania. 11:7).

Alionywa kuhusu Mungu, hasa nia ya Yahweh ya kufuta ustaarabu kwa Gharika (Waebrania. 11:7).

Kisha akasukumwa na hofu ya Mungu kwa ujumbe huu (Waebrania. 11:7). Akawa mhubiri wa haki (2 Petro. 2:5).

Aliwahubiria wengine waliokuwa wamefungwa na dhambi (1 Petro. 3:19).

Alilaani kutojali kwa wasiomcha Mungu (Waebrania. 11:7).

Aliteuliwa kwa pongezi maalum (Eze. 14:14, 20).

"Miaka mia tano" — Tano ni namba ya neema. Miaka mia tano ilikuwa muda mrefu wa kusubiri familia; hivyo imani ya Nuhu ilijaribiwa kama ya Abramu ilivyojaribiwa baadaye. Nuhu aligundua kwamba Mzao aliyeahidiwa angepaswa kupitia ukoo wake, kwani Mungu alikuwa amemfunulia kwamba ustaarabu ungefutwa na Gharika mbaya. Karibu miaka ishirini kabla ya kuzaliwa kwa mwanawe mkubwa, Nuhu alikuwa ameambiwa kwamba jamii ya wanadamu ilikuwa na miaka mia moja na ishirini tu ya kutubu kabla ya hukumu ya Mungu kutolewa juu yake (Mwanzo. 6:3). Gharika ilitokea katika mwaka wa mia sita wa Nuhu (Mwanzo. 7:6).

"Shemu, Hamu na Jafeti" — Shemu humaanisha *Jina*; Hamu (inayotamkwa *Khawm*) humaanisha *Moto*; Jafeti humaanisha Upanuzi. Kila moja ya majina haya yalitabiri mustakabali wa mistari mitatu ya ukoo kupitia Nuhu. Kupitia Shemu walikuja watu wa Jina - watu wa Semetiki; kupitia Hamu walikuja wale waliokaa sehemu zenye joto zaidi za dunia - jamii za giza; kupitia Jafeti wale walioenea kote ulimwenguni, kwani ukoo wa Jafeti unaopatikana katika mataifa ya Eurasia umekuwa wa kwanza katika bidii ya uchunguzi, na uvumbuzi.

MAKTABA YA MAREJELEO

Genesis Expositor - HP Mansfield
Elpis Israel - John Thomas

MASWALI YA AYA:

1. Ni miaka mingapi baada ya kuumbwa kwa mwanadamu ilitokea gharika??
2. Ni mara ngapi msemo "na akafa" unaonekana katika Mwanzo sura ya nne?
3. Adamu aliona vizazi vingapi vya uzao wake?
4. Mwanamume mzee zaidi aliyetajwa katika Biblia alikuwa na umri gani alipokufa?
5. Je, Enoki alikufa?
6. Nani alitoka kwa Hamu?
7. Nani aliyetokana na Shemu?
8. Nani alitoka kwa Jafeti?

MASWALI YA INSHA

1. Kwa nini wanadamu waliishi muda mrefu sana kabla ya gharika?
2. Nini kilimtokea Henoko?
3. Eleza umuhimu wa enzi ya Henoko alipohamishwa.
4. Sethi alikuwa mfano wa Kristo kwa njia gani?
5. Fafanua maana ya "kutembea na Mungu".
6. Eleza mfano wa Henoko.